

Izjave vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Izšel dnevno razen sobot, nedelj in praznikov.
Sundays and Holidays

TO-YEAR XXXVIII Cena lista je \$6.00 Entered as second-class matter January 18, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO 23, ILL., TOREK, 4. JUNIJA (JUNE 4), 1946 Subscription \$6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 108 Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Mornarji apelirajo na svetovno delavsko organizacijo za pomoč

Murray zahteva vetirarje protistavkovne-ga načrta

POZICIJA V NIŽJI ZBORNICI

Washington, D. C., 3. jun.—Murray Curran, predsednik mornarice, Harry Bridges, predsednik Unije pristanišnih in delavskih delavcev, sta poslala telegram Svetovni federaciji delavskih uni, katere glavni sedež je v Parizu, za apelom, naj prestavko, katero bosta unificirali 15. junija, če se bodo odločili glede sklenitve nove pogodbe izjavila. Oba sta pomno napadla predstavnika Trumana, ker je izjavil, da bodo člane mornarice operativne, če bo stavka izbruhla. Unija sta včlanjeni v Konfederacijo industrijskih organizacij, v slučaju poloma pogajanj, v slučaju kablagram, "vas prosimo maksimalno pomoč. Odločilo se je, da se bodo razkladanju tovora, na katerih bodo delovali vojniki in člani mornarice. Izjema naj bi bila le za tiste, ki prevažajo vojaške člane, ki so naloženi v živila nasiljevanje lačnih ljudi. Komolci in pristanišni delavci v angleških, francoskih in drugih lukah se bodo najbrže odrekli apelu. V tem slučaju ne bodo razkladali tovorov s "skrbnimi" parnikov.

Člani eksekutivnega odbora svetovne delavske organizacije bodo sestali na svoji seji v New Yorku na 16. junija. Pričakuje se, da bodo na tej razpravi o delavski in izrekli odločitve. Pogajanja med voditelji unij reprezentanti parobrodskih uni se nadaljujejo. V konfliktu med Edgar L. Warren, direktor pravne biroja federalne delavskega departmanta, je naznanil, da mornarska stavka vztraja pri stališču, da se vse ure lahko znižajo na 40 ur tedno. Operatorji parnikov predložijo protipredlogov. Bridges in Curran sta sonačevala odbora za enotnost med mornarji, kakor tudi reprezentanti v štirih unij CIO in ene ne-ame uni, katerih člani so opolnomočeni za oklice stavke. Glavna zahteva je skrajšanje delovnega tedna na 40 ur.

Predsednik parobrodskih družb dejal, da skrajšanje delovnega tedna na 40 ur ni mogoče. Mornarji delajo zdaj 56 do 63 ur tedno.

Svetovna federacija strokovnjakov ima čez 60,000,000 članov v 40 državah. Med temi so mornarji, pristanišni, skladiščni, pomorski delavci v Veliki Britaniji, Franciji in Rusiji.

Philip Murray, predsednik Kongresa industrijskih organizacij, naj vetirar protistavkovni načrt, ki bi, če bi postal zakon, prečkal, ne zmanjšal, konflikte, delavci in delodajalci. Povzbuje pismo, katero je Murray poslal Trumanu.

Načrt, čigar avtor je kongresni Case, je bil sprejet v kongresu in zadnjo sredo poslan v White House Trumanu v podpis. Drugi določa ustanovitev stalnega posredovalnega odbora v "ohlajevalno" dobo 60 dni v konfliktih, katere odbor mora za rešne, kakor tudi kazenske in odločitve delavcev, predstavljajo v tej dobi.

Murray je dejal, da je načrt delavski. Iz tega razloga, da Truman vetirar. Svobodno gibanje igra vitalno vlogo v svobodni Ameriki. Murray omenja v svojem pismu, da je bilo predloženih kongresu desetih letih 109 protistavkovskih zakonov.

Eisenhower obsodil govorice o vojni

General za podaljšanje nabornega zakona

Chicago, 3. jun.—General Dwight D. Eisenhower, šef generalnega štaba, je dejal, da so govorice, kje in zakaj bo izbruhnila nova vojna, zlobne. On je govoril na konvenciji organizacije rezervnih vojaških častnikov v hotelu Congress.

"Možje, ki so bili na bojiščih, niso med tistimi, ki klepetajo o neizbežnosti nove svetovne vojne," je dejal Eisenhower. "Vojni veterani bodo delali, se potili in žrtvovali, da se prepreči obnova take katastrofe. Američani mora biti na straži v interesu svoje lastne varnosti in zaščite, dokler ne bo organizacija Združenih narodov funkcionirala in mogla garantirati mednarodno varnost.

Mi se moramo zavedati, da svetovni mir v veliki meri zavisi od Amerike. Skrbeti moramo, da bo Amerika izpolnila svoje obveznosti, Amerika ne bo zagotovila svobode kot trdnjave demokracije, če ne bo izpolnila obveznosti."

Eisenhower se je izrekel za podaljšanje veljavnosti nabornega zakona. Naglasil je, da mora Amerika vzdrževati močno oboroženo silo.

Domače vesti

Oblak

Chicago. — Glavni urad so zadnje dni obiskali: Frank Gerzich iz West Allisa, Wis., Julia Nolimal iz Franklina, Kansas, in Agnes Kuhar iz Virdena, Ill. — slednji dve v družbi Ann Zimmer, mrs. C. B. Worker in Franka Nolimala iz Chicagoa.

Nov grob na zapadu
San Francisco, Cal.—Dne 28. maja je umrl Matt Kochevar, star 56 let, doma iz vasi Nostoflje pri Semiču, Dolenjsko. Bolan je bil osem let in član društva 304 SNPJ.

Iz Clevelanda
Cleveland.—Po kratki bolezni je v Collinwoodu umrl John Kolibšek, star 58 let, doma iz Kirova pri Zagorju, Dolenjsko, v Ameriki 33 let. Do 1939 je živel v Forest Cityju, od kjer se je preselil v Madison, O., par let pozneje pa v Cleveland. Tukaj zapušta ženo in dve poročeni hčeri, v starem kraju pa mater in sestro. Bil je član KSKJ in WOW.—Bernard Schultz je bil po 30 mesecih častno odpuščen iz armade, Frank Pavlovic ml. pa je šel k vojakom in se nahaja v taborišču Polk v La. Ann Videmšek, hči družine John Videmšek, ki služi že pet let kot vojaška bolničarka, je bila povržena v stotnico. Nahaja se v bolnišnici Halloran General v New Yorku. Njen brat Robert služi že 16 mesecev pri mornarici.—V Collinwoodu sta se poročila Joseph Jerman ml. in Almir Godler, v Newburgu pa Mildred Simončič in Ray Rice.—Iz bolnišnice so se vrnil: Mary Čermelj, žena Krista Čermelja, ki je bila operirana, Tina Jagodnik in Peter Rostan, vsi iz Collinwooda.—V Californijo se za stalno preselila Anton Kuhl in žena, ki sta v Collinwoodu dolgo let vodila trgovino z železnimi.—Pri družini Mathew Debevec so se oglasile rojnice in pustile sinčka.—Poročila sta se Martin J. Fink in Alice Pototnik.—Iz bolnišnice se je vrnil tudi miss Molly Godec in se zdaj zdravi doma.

Odločitev o monarhiji v Italiji

Prve splošne volitve po 24 letih

Rim, 3. jun.—Izbira med monarhijo in republiko in sestava novega parlamenta zavisita od volitev, ki se vrše v Italiji. Izid še ni znan. Sodi se, da se je 22,000,000 Italijanov, moških in žensk, udeležilo volitev. To so bile prve splošne in svobodne volitve v Italiji po 24 letih.

Italijani, med temi duhovniki in nune, so šli v volilne prostore v velikem številu, da registrirajo svojo odločitev glede monarhije ali republike. Duhovniki, nune in katoličani so šli v prostore v masah po navodilih papeža Pija. Papež je dejal, da je izbira v Italiji, kakor v Franciji, med glasniki krščanstva in sovražniki katoliške cerkve.

Kardinali v Rimu, člani kurije, se niso udeležili volitev. Volitve so mirne. Vprašanje je, ali bo kralj Humbert obdržal prestol. On je dobil krono od svojega očeta, ki je abdiciral pred enim mesecem in šel v "prostovoljno" izgnanstvo v Egipci.

Notranji minister bo čuval tajnosti štetja pri volitvah odanih glasov. Izid bo znan po objavi uradnega naznanila.

Enajst političnih strank je postavilo kandidate za poslance. Med tem jih je šest, ki so reprezentirane v sedanji koalicijski vladi, katere predsednik je Alcide de Gasperi, vodja stranke krščanskih demokratov.

FRANCOSKE LEVIČARSKE STRANKE V OZADJU

Republikanska stranka dobila največ sedežev v parlamentu

KOMUNISTI NA DRUGEM MESTU

Pariz, 3. jun.—Za drugič v enem mesecu je francosko ljudstvo demonstriralo pri volitvah, da se ne strinja z levičarji. Izbralo si je srednjo in zmerno pot.

Pri večerajšnjih volitvah je republikanska (katoliška) stranka dobila največ glasov, dasi poročila o izidu še niso popolna. S to stranko je povezan general Charles de Gaulle. Prišla je na prvo mesto, katero je doslej imela komunistična stranka. Komunisti so izgubili več sedežev v novi ustavni skupščini (parlamentu) pri volitvah. Iz poročil je razvidno, da je tudi socialistična stranka, katere vodja je Leon Blum, bivši premier, izgubila najmanj 20 sedežev, čeprav je on izposloval v Ameriki posojilo za Francijo.

Neuradno poročilo o izidu volitev, katerih se je udeležilo okrog 20,000,000 volilcev, kaže, da je republikanska stranka dobila 160 sedežev v ustavni skupščini, komunistična 145, socialistična 115, svobodna stranka 59, stranka socialnih radikalcev pa 43 sedežev. Vodja slednje stranke je Edouard Herriot.

Kontinentalna Francija izvoli 522 poslancev, kolonije pa 60. Socialisti so vodili ostro kampanjo proti komunistom pred volitvami. Upali so, da bodo zmagali, toda volilni izid kaže, da so se motili.

Vsi člani sedanje koalicijske vlade bodo obdržali sedeže v skupščini. Predsednik vlade je socialist Felix Gouin. On je bil ponovno izvoljen. Ponovno je bil izvoljen tudi Georges Bidault, zunanji minister in vodja republikanske stranke.

Dva člana bivše De Gaullove vlade—Rene Pleven in Jacques Soustelle — sta bila poražena. General Henri Giraud, nekdanji tekmeček De Gaulle v francoski severni Afriki, je bil izvoljen za poslanca.

Odpor proti Rusiji in Jugoslaviji

Nobenega kompromisa glede Trsta

Pariz, 3. jun.—Amerika in Anglija sta se odločili za zavrženje vsakega možnega ruskega ali jugoslovanskega predloga za internacionalizacijo Trsta. To je bilo razkrito po zaključku seje namestnikov zunanjih ministrov štirih velesil v luksemburški palači.

Amerika in Velika Britanija sta zavzeli stališče, da kompromis glede Trsta ni mogoč. Mesto je italijansko in mora ostati pod Italijo. Jugoslovanski ekonomski zahtevam je bilo že zadoščeno z odstopom Reke in Pole. Jugoslavija naj bi dobila ves Istrski polotok z izjemo Trsta.

Namestniki zunanjih ministrov so se zedinili samo o eni točki na svojih sejah. Ta se nanaša na znižanje rumunske armade in sovjetske okupacijske sile v Rumuniji. Vsa druga sporna vprašanja čakajo rešitve.

Ta teden bodo namestniki razpravljali o poročilih posebnih odborov. Najvažnejše bo poročilo glede restavriranja lastnine zavezniškim državljanom, ki so jo posedovali v bivših osiških državah. Med to lastnino so oljna polja v Rumuniji. Zadevno poročilo bo predloženo namestnikom v sredo. Dosežen še ni bil sporazum glede italijanskih reparacij, ker zadevni odbor še ni sestavil poročila.

RUSIJA BO ZNIŽALA SVOJO OBOROŽENO SILO

Raziskave atomske energije se nadaljujejo

RUSKI LIST OKRICAL BYRNESA

Nuernberg, Nemčija, 3. jun.—Vest iz zavezniškega vojaškega vira pravi, da sovjetska Rusija vzdržuje zdaj oboroženo silo 6,000,000 mož, toda ta bo znižana v prihodnjih mesecih na tri milijone. Po zaključku druge svetovne vojne je Rusija odpuščala 10,000,000 mož iz vojaške službe.

V rdeči armadi zdaj služi 4,500,000 vojakov, v mornarici in letalski sili pa 1,500,000 mož. Mnenje prevladuje, da bo Rusija vzdrževala stalno oboroženo silo tri milijone mož.

Rusija ne daje prednost oboroževanju in glavnim vojnim industrijam v tem trenutku, temveč razvoju in raziskavam atomske energije. Ona hoče dohiteti in celo prehiteti v tem oziru Ameriko, Veliko Britanijo in Kanado.

Člani zavezniških misij v Moskvi ne dvomijo, da ruski znanstveniki vedo bistvenosti glede proizvodnje atomskih bomb, ne pričakujejo pa, da bo Rusija začela producirati atomske bombe pred letom 1948. Čeprav je bila rdeča armada znižana, je še vedno najmočnejša kopna sila na svetu.

Vrhovno rusko poveljstvo je ločilo strateško načrtovanje od svojih funkcij. Strategija je pod vodstvom maršala Aleksandra Vasilevskega, maršal Aleksej Antonov pa je odgovoren za funkcije združenega poveljatva oboroženih sil. Med komunistično stranko in poveljstvom oboroženih sil je soglasje. Maršal Gregorij K. Žukov je vrhovni poveljnik armade.

Maksim Litvinov in Ivan Majski, pomožna zunanja ministra, sta za zboljšanje odnošajev med Rusijo in Ameriko, toda njun glas se ne sliši. Zunanji minister Molotov, vodja "nacionalistov," ima glavno besedo.

Moskva, 3. jun.—List Trud, glasilo ruskih strokovnih uni, je objavil članek z ostro kritiko ameriškega državnega tajnika Byrnesa. Avtor članka je profesor E. Korovin.

Članek dolži Byrnesa, da hoče povečati oblast generalne skupščine Združenih narodov preko omejitve čarterja. Byrnes je predlagal, naj se sporne mirovne pogodbe predložijo v rešitev skupščini.

"Poskusi, da mirovna konferenca, ali organizacija Združenih narodov, služi kot sredstvo za doseg ciljev in moralnega pritiska, se bodo izjavili," pravi članek. "Prav tako ne bodo grožnje dosegle svojega namena."

Izvestja, glasilo sovjetske vlade, so obsodile zaključek ameriških vojaških avtoritet v Nemčiji, da se izvoz strojev iz ameriške okupacijske cone v Rusijo ustavi. Naglasile so, da je zaključek odprto kršenje odločitev, ki je padla na konferenci velike trojice v Potsdamu, da se mora uničiti nemško vojaško in ekonomsko silo.

Amerika naj bo odločna proti Rusiji

Eksekutiva ADF izraža bojazen pred vojno

Washington, D. C., 3. jun.—Člani eksekutivnega sveta Ameriške delavske federacije so podali izjavo z nasvetom, naj Amerika zavzame bolj odločno stališče napram Rusiji, "ker se slednja poslužuje agresivnih metod za doseg svojih ciljev. Odlašanje in pomirjevanje bo le povečalo razkol med Ameriko in Rusijo."

Izjava izraža zaskrbljenost članov sveta glede možnosti izbruha nove vojne. "Ako Rusija demonstrira neupogljivost v zasledovanju svojih ciljev, moramo biti odločnejši v obrambi temeljnih načel," pravi izjava. "Pozivamo ameriško vlado, naj vztraja pri zahtevi, da se mora Rusija držati obljub, danih v teku in po zaključku vojne. Sovražnosti so bile ustavljene s porazom osiških sil, toda miru še ni. Konflikti se nadaljujejo v Evropi in Aziji."

Še bolj nevarna je razlika v smernicah Amerike in Velike Britanije na eni strani in smernicah Rusije na drugi. Ameriška delavska federacija obsoja stališče sovjetske Rusije. V Evropi in Aziji se poslužuje sile in odklanja posvetovanja z drugimi državami. Zasegla je okupirane pokrajine in zdaj skuša raztegniti svoj vpliv na večji del Azije in Evrope."

Pošiljanje živil v Avstrijo odprto

New York.—(CNS)—Organizacija Cooperative for American Remittances to Europe, ki že pošilja pakete z živil v sedem evropskih držav, bo pošiljala živila tudi direktno v Avstrijo. Organizacija so ustanovile pred več meseci vodilne združene, delavske in verske grupe, da se pospeši pošiljanje živil v države, ki so bile težko prizadete v vojni. Paketi vsebujejo 30 funtov živil, stanejo \$15 in dostavljajo se posameznikom in grupam. Glavni stan organizacije je na 50 Broad st., New York 4, N. Y.

Brazilijska izolacija Španije

New York, 3. jun.—Brazilijska je revidirala svoje stališče in uradno podprla predlog odbora Združenih narodov za diplomatsko izolacijo Španije, če ne bo vlada diktatorja Franca odstranjena do septembra. To je naznanil Pedro L. Velloso, reprezentant Brazilijske v varnostnem svetu Združenih narodov.

Truman raztrgal Rooseveltovo delavsko politiko, ko je prišel pred kongres in zahteval izjemno protidelavsko zakonodajo. Med delavstvom je našel na velik odpor.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of the Slovene National Benefit Society

Naročnine za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrti letar za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cicero \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

Zmaga premogarjev

Skoraj dvamesečna stavka 400.000 premogarjev na mehkem premogovnem polju se je za majnarje in Johna L. Lewisa zaključila uspešno. Lewis se zdaj lahko ponaša s svojo največjo zmago. Danes se lahko činično smeje vsem onim, ki so sipali nanj ogenj in žveplo in ga figurativno skušali linčati. Zmagal je na vseh točkah — dasi ne v celoti — in majnarjem priboril važne pridobitve.

Lewisova strategija je bila sicer groba, arogantna, činična in izziivalna. Te taktike se je najbrže poslužil, ker so mu te lastnosti v krvi, na drugi strani pa tudi vsled tega, ker pozna operatorje od A do Z in ve, da bi s svilenimi rokovanicami ničesar ne dosegel. Prav tako svoje delodajalce dobro poznajo tudi majnarji, ki so zopet stali solidno za Lewisom in enostavno ostali doma tudi potem, ko je vlada zasegla premogovnike. Brez te solidarnosti bi ne bili dosegli tega, kar so. Ker je bilo znano tudi gospodom v Washingtonu, da bi vlada niti z bajoneti ne mogla kopati premoga, se je končno morala pobotati z Lewisom in v glavnem pristati na vse njegove zahteve.

Na podlagi te pogodbe so majnarji dobili enako zvišanje plač kot v skoraj vseh glavnih industrijah — 18.5 centov na uro. Delovnik bo trajal devet ur od portala do portala in pet dni v tednu. Za čezurno delo — več ko 35 ur na teden — bodo prejemali pol-drugo plačo, prav tako tudi za sobotno delo, ki je prostovoljno. Zvišana jim je bila tudi počitniška plača od \$75 na \$100 na leto.

Povsem nova in za majnarje važna pridobitev je ustanovitev blaginjskega sklada, v katerega bodo operatorji plačevali po pet centov od tone premoga. Ustanovitev tega sklada je bila sploh glavna zahteva rudarske unije. To in pa zahteva za boljše protekcijo majnarjev pri delu. Lewis sploh ni hotel prej govoriti o zvišanju plač predno je dobil zagotovilo za ustanovitev blaginjskega sklada.

Na tej točki sicer ni dobil vsega, kar je zahteval — vsega sploh gotovo ni pričakoval. Kompromis je bil storjen tako glede prispevkov v ta sklad kot tudi glede območja in uprave. Prvotno je zahteval deset centov od tone, pogodil pa se je za pet centov, kar bo zneslo na leto približno \$25,000,000. Povprečno to pride okrog \$62 na premogarja.

Ta denar ne bo šel za hospitalizacijo in za zdravnike, kakor je Lewis prvotno zahteval. Iz tega sklada se bo plačevala podpora trajno pobiljenim majnarjem, za pogrebne stroške žrtev rudarskih nesreč in katastrof, za podporo osirotelim majnarskim družinam in deloma za penzijski priboljšek. To namreč, ako mi pravilno razumemo namen tega sklada na podlagi površnih časnikaških poročil.

Kompromis je bil storjen tudi glede uprave tega sklada. Lewis je dogmatično insistiral, da mora biti ta sklad pod upravo unije. S tem je le dal priliko svojim "prijateljem", da so lahko udrihali po njem. Končno je pristal na komisijo treh članov — eden od unije, drugi od vlade (operatorjev), tretjega pa imenujeta ta dva in bo zastopal javnost.

Ako bi bil takoj od začetka sugestiral približno tako upravo tega sklada, na kakršno so se končno pogodili in kakor smo na tem mestu napovedali takoj po izbruhu stavke, bi bil ta boj morda prej končan. Možnost vsakega obstaja, da Lewis tega namenoma ni storil, ker je hotel forsirati vladno zasego industrije z motivacijo, da bo z vlado lažje sklenil bolj ugodno pogodbo kot z operatorji samimi. Če je imel to v mislih, je lažje razumeti njegovo strategijo.

Poleg tega blaginjskega sklada je bil ustanovljen tudi nekaj zdravniški ali hospitalizacijski sklad. V precejšnjem delu te industrije je že stara navada, da imajo kompanije svoje zdravnike in da delavcem odteguje za njih plačevanje od zaslužka — dolar ali več na mesec. Ta sklad bo v bodoče pod unijsko upravo. S tem je Lewis odpravil sistem kompanijskih zdravnikov. V bodoče bodo ti zdravniki v službi delavcev in krajevnih unij, nič več kompanij! Ta reforma je bila zelo potrebna, kajti pri zdravljenju pobilnih rudarjev se je marsikak zdravnik, ako ne vsi, predvsem oziral na interese kompanij, od katerih je prejemal plačo.

Tudi glede zahteve za izboljšanje varnostnih naprav pri delu je bil dosežen važen sporazum. Na podlagi nove pogodbe z vlado bo načelnik zveznega rudniškega biroja v 30 dneh izdal umestne ("reasonable") predpise glede inspekcije rovov in enforširanja inspektorskih priporočil. Poleg tega bodo po tej pogodbi tudi krajevnice unije imele svoje varnostne odbore, ki bodo imeli pravico inspicirati rove in poročati o kršitvi varnostnih odredb ali pomanjkljivosti varnostnih naprav. V primeri, da majnarji smatrajo kak prestop kot nevarno, bo krajevna unija lahko zahtevala odpočitek delavcev iz prizadetih prostorov.

S to pogodbo je tudi vsak operator obvezan, da zavaruje svoje delavce proti poškodbam — v nekaterih državah, na primer v Kentuckyju, državni odškodninski zakon ni obvezen. Za zavarovanje majnarje je to velika pridobitev.

Glede sanitarnih naprav, o katerih ni po tipičnih majnarskih naselbinah nobenega sluha, kakor tudi glede zdravstvenega stanja in hospitalizacije se ima izvesti temeljit študij v vsej industriji.

Razvidno je, da so majnarji s to pogodbo dosegli velike pridobitve. Omeniti je treba, da ta pogodba velja le toliko časa, dokler ta industrija ostane pod nominalno zvezno upravo. Vprašanje je, da-li je bodo hoteli podpisati tudi operatorji. Najbolj pametno bi seveda bilo, da bi ta industrija — sploh vse glavne industrije — postala javna last in da bi bili privatni operatorji poslani v pokoj. Toda če bodo zasežene rove zopet hoteli dobiti v svoje roke, se bodo morali pogoditi z unijo. Lewis in majnarji so torej na konju. O implikacijah te pogodbe spregovorimo drugič.

TUDI V WITTU

NA DELU ZA STARI KRAJ

Witt. III.—Po enoletnem premirju se še ni dosti storilo za svetovni mir. Takoj po kapitulaciji Nemčije je nastal nespoznan med vesilami. Na eni strani je Rusija, na drugi pa Anglija in Zedinjene države. Sedaj jim gre za njih interese in vpliv nad manjšimi narodi. Rusija je dobila pod svoj vpliv vse slovenske države in tako je prišla tudi Jugoslavija pod rusko sfero vpliva.

Seve, svetovni reakciji to ne ugađa, najmanj pa angleškimi imperialistom, ker so vedno stremeli, da bi dominirala vse manjše narode in tudi večje. Radi tega je prišla Jugoslavija v nemilost pri njih, medtem ko so jo v času vojne zelo poveljavali, namreč radi patizanske hrabrosti. Tudi maršala Tita so povzdigovali kot vodilno silo Osvobodilne fronte.

Po končanju vojne je zapihal drugi veter in reakcija je pričela v časopisu in po radiu zelo sovražno propagando proti Jugoslaviji in Titu. Takoj so pozabili, da je bila ta dežela naša zaveznica in da je veliko žrtvovala v vseh ozirih za zmago zaveznikov. Danes ji odrekajo tiste pravice, za katere se je tako junaško borila proti nacifšizmu.

Fašistična Italija se je borila proti zaveznikom in bila poražena, vendar pa danes uživa več privilegijev kot Jugoslavija. Tisti, ki niso bili nikoli proti Hitlerju in Mussoliniju, so danes najbolj aktivni v propagandi proti Jugoslaviji in Titu. In ne samo to: postali so največji demokraciji čez noč in vidijo samo diktaturo v Jugoslaviji, dočim indirektno podpirajo krvavi in diktatorski Francov režim v Španiji. Prav tako je vse v redu v Grčiji, kjer vladajo monarhisti. Tako tudi ne protestirajo proti drugim državam, kjer so na krmilu napol fašisti.

Te reakcionarne sile pa najraje svetijo na Stalina in v Rusiji vidijo strašno diktaturo. Ta propaganda proti slovenskim narodom je zmotila tudi nekateri naše dopisnike, ki ponavljajo to reč za drugimi reakcionarji. Torej se ni čuditi sprčo zgornjih dejstev, če tudi kateri med nami nasede tej propagandi.

Ker se sedaj vrši kampanja za zbiranje prispevkov za otroško bolnico v Sloveniji, smo se tudi

TRGOVSKA ZBORNIKA
POČASTILA ROJAKA
MEDVEDA

Chisholm, Minn. — V našem mestu obstoji že dolgo časa navada, da v mesecu maju Trgovska zbornica počasti enega izmed svojih članov. Ta čas letos doletela našega spoštovanega rojaka Franka Medveda in njegovo ženo.

V ponedeljek zvečer, 21. maja, se je vršil v hotelu Tibroc velik banket, katerega se je udeležilo dve sto oseb, kar je v čast Slovincem. Sedaj pa nekaj be-

tukaj in v sosedni naselbini Nokomis zavzeli za to humanitarne akcije. Vsi, ki so se odzvali temu vabilu, zaslužijo vse priznanje. Darovali so: Društvo 209 SNPJ \$10; po \$5: John Gregorič, Jacob Gozdnikar, Louis Mihevc, Jerry Kosmach, Jera Jančez, John Rak, Antonia Rak, Jeronim Leskovsek, Frank Stražar in Valentin Blatnik. Dalje so darovali dva po \$3, dva po \$2.50, eden \$2 in pet po \$1. Torej skupaj \$75.50. Prav lepo se zahvaljujem vsem darovalcem, posebej pa društvu 209 SNPJ. Najlepša hvala tudi nabiralcema Antoniji Rak in Jakobu Gozdnikarju, ki sta se potrudila in nabrala tako lepo vsoto.

John Perme, tajnik
103 SANSa.O VREMENU
IN PISMO NEČAKA

West Middlesex, Pa.—Ko je skopnel sneg in se je zemlja malo posušila, smo hiteli s sejanjem ovas, misleč, da bo kasneje deževalo, a v resnici se je pričela suša. Posejali smo tudi koruso, ki pa se zaradi suše še ni pokazala ven. Tudi travniki in pašniki so zaostali radi suše, toda sedaj je pričelo deževati in trava tako hitro raste, da bo na domestila, ker je v suši zamudila. Korusi pa bo moča škodovala in tudi še hladne noči. Pravijo, da korusa ljubi gorkoto in raste ponoči.

S sejanjem krompirja pa bomo pričeli meseca junija. Kakor lansko leto, tako tudi letos ne bo v teh krajih dosti sadja, ker je slana pomorila vse cvetje. Zadnjo smo imeli 13. maja in večkrat poprej.

Tu želim priobčiti pismo, ki sem ga prejel od nečaka Pepeta Podlogarja, doma iz vasi Smarjen, fara Sentjurje. Med drugim piše: "Tudi jaz, drugi sin Jerajev, ki sem prevzel domačijo po očetovi smrti, hočem vam popisati težave mojega življenja. L. 1942 so nas pobrali italijanski fašisti in odpeljali v taborišče, kjer je radi mrazu in stradanja pomrlo mnogo naših tovarišev. Bil sem v dveh taboriščih in toliko skusil kot še nikoli v svojem življenju. Hoteli so nas počasi uničiti, ali radi mojih najboljših let in trdnega zdravja sem vse srečno prečel."

Po italijanski kapitulaciji so nas dobili Nemci v roke, ki so še huje postopali s političnimi interniranci. V Nemčiji sem bil

sko trgovino, katero še danes vodi, zraven pa mu pomagajo njegovi trije pridni sinovi. Največja pomoč pa mu je hči Katarina.

Mrs. Medved pa je doma iz vasi Laze pri Črnomlju. Njeno dekleško ime je bilo Katarina Bižal. V Ameriko je prišla l. 1902, in sicer v Hibbing, Minn., l. 1903 pa sta se poročila. Dne 22. maja je poteklo 43 let, odkar sta stopila v zakon.

Vsa Medvedova družina je včlanjena pri SNPJ. Oče je bil veliko let blagajnik in je član

v šestih taboriščih. Najprvo smo bili v Nuernbergu na preiskavi, od kjer so vprašali škofa in papeža, kakšne vrste ljudje smo, a prišel je odgovor, da smo sami komunisti in partizani, zato paz je treba uničiti, nakar so nas odpeljali v kazenski lager. Iz Italije so nas odpeljali 700 oseb, po nemški kapitulaciji pa se je nas vrnilo domov samo 17. V nemških taboriščih so nas mučili od zore do mraka, poleg tega pa smo bili na vsak korak tepeni. V taborišču Flessenburg sem bil 15 dni, od tam pa so nas odpeljali v Buchenwald in potem zopet v drugo taborišče, kjer sem delal tri mesece v predoru in se ves prehladil in pričel počasi bolehati.

Tudi na sveti večer smo morali delati in ko smo si voščili vesele božične praznike, so me solze obile, kajti spomnil sem se na praznike, ki smo jih preživeli doma, na svobodo, katero smo sedaj tako težko pričakovali kot grešna duša pred peklom sodb.

Pred nemško kapitulacijo so nas pričeli umikati, dne 27. aprila 1945 pa so nas naložili v vagono po 100 in 120 v enega, nakar smo se vozili 12 dni, toda devet dni brez hrane in vode, tako da je mnogo naših tovarišev pomrlo, ostali pa smo bili le napol živi. Od tistega časa naprej nisem bil več zdrav. Že na poti proti domu sem moral na Poljskem v bolnico, kjer sem pri Rusih ostal dva meseca in pol. Domov sem prišel 10. avgusta, kjer sem našel tudi mamo bolno in tako sva kar dva bolnika, a nimava ne denarja ne drugih sredstev.

V jeseni sem moral zopet v bolnišnico v Ljubljano, kjer so zdravniki konstatirali, da imam jetiko, ki sem jo dobil radi stradanja in trpljenja v taboriščih. Nato so mi zdravniki priporočili zdravilišče Valdoto pri Kopru, Istra, kjer se sedaj nahajam. Tu so ugotovili, da imam kostno jetiko. Torej tri leta sem stradal in se mučil v taboriščih, četrti leto pa v bolnišnicah. Vse kaže, da ne bom nikdar več zdrav.

Naša kmetija je brez gospodarja, kajti mama je živčno bolna in vsa sključena, mlajši sestra pa ne moreta vsega sami in tako gre domačija rakovo pot, dasiravno je bila ena najlepših v naši vasi.

Koliko časa bom ostal v bolnišnici, še ne vem. Sedaj sem

v železnem okrožju. Govorila sta tudi sodnika Edward Freeman in Martin Hughes, ki sta prijatelja Medvedove družine. V imenu Zveze groceristov je spregovoril Jack Krause in izročil slavljencu nalivno pero in svinčnik. V imenu Trgovske zbornice pa je izročil naš rojak Jack Ožbolt mrs. Medved velik šopek rdečih vrtnic in lepo namizno svetilko.

Slavljenca sta bila globoko ginja, tako da nista mogla niti govoriti, zato se je zahvalila v njunem imenu hči Katarina.

Frank Medved in njegova žena.

sed o rojaku Franku Medvedu. Doma je iz Zatične na Dolenjskem, star 68 let. Po domače so mu rekli Frančov. V Ameriko je prišel l. 1898, in sicer v Fort Smith, Arkansas. L. 1901 pa je prišel v Chisholm, kjer živi ves čas. Nekaj let je delal v rudnikih, l. 1908 pa je odprl salun, l. 1921 pa je pričel z grocrt-

št. 110 SNPJ. Mati pa je članica društva 322 in je tudi aktivna v društvu.

Sedaj pa nekaj besed o banketu. Stoloravnatelj je bil J. P. Vaughan, ravnatelj tukajšnjih šol. Povedal je o težkem delu, ki so ga imeli tukajšnji pionirji pred 40 leti in med temi je bil tudi slavljencec, ki je oral ledino

Ne smem pozabiti našega advokata Franka Champo, ki je kot predsednik Trgovske zbornice veliko pripomogel, da so počastili na tem banketu mrs. Medveda in njegovo ženo. Končno pa tudi jaz čestitam rojaku Medvedu in njegovi ženi in jima kličem na mnoga leta!

Frances Lukanich.

brez sredstev, katere bi potrebovali tudi za zdravje, ali kje dobiti sredstva, ne vem. Na roki sem imel operacijo, zato vam pišem z levico, toda slabo. Moj brat Lojze je bil partizan in se še vedno nahaja v Novem mestu. Ima dobro službo, poleg pa se uči za višjega oficirja. Pravi, da se mu godi dobro in bo kar ostal v službi maršala Tita, dočim sem jaz le pol živ in mrtev."

Tako mi piše moj nečak.
Anton Valentincič.

TO IN ONO

Milwaukee, Wis. — Povojni problemi in današnje razmere v tej deželi in ostalem svetu prinašajo človeku čudne misli in občutke; ne moreš jih prezreti, ne moreš mimo njih, ker si sam del njih, mali molekul te mase, ki se giblje in bori za nekakšno eksistenco, za obstanek. Izgleda res kot nekakšnem "show-down"—od kje in kakšen bo končni rezultat?

Tudi jaz sem izkusil življenje, grenki kruh premogarjev, štrajke, preganjanje, črno listo—vse, kar je v zvezi s to obrtjo! Koliko znoja, truda in trpljenja prenesel vsak dan! Koliko prahu požreš, ki ti razjedajo telo in pljuča! Kaj pa nevarnost stroja in plina? Poleg tega pa v kočah nobenega komforta, nobene moderne udobnosti, pozimi zmrzuješ, poleti se pečeš, plačaj dvakratno ceno v kompanijski prodajalni, posebno tam, kjer še ni bil narod organiziran. Tam je bil bos "bordan" in vsi pri hiši. Živeli smo življenje peonov in kuljev. Socialne pravice? Kdo se je brigal za ubogega "foreignerja", za priseljenca?

Zato je bilo veliko nesreč, polomljenih bitij, smrti in eksplozije. Da, taki so bili časi l. 1907 in še dolgo potem, ko sem jaz začel delati v tistih temnih, zatohlih, nezračnih rovi in v Illinoisu do Kansasa in naprej do Britske Columbijske. Treba je bilo veliko borbe, žrtev in agitacije, da se je sistem nekoliko ublažil. Dandanes se menda že večinoma koplje in nalaga s stroji. Prišlo so izboljšave v življenjskem standardu, a še veliko progresivnih metod manjka, ki naj bi olajšale to kruto obrt. Zato pa bidejo danes premogarji ta boj, a propaganda jih slika v drugačni luči, da so uporniki.

Res je že mrzlo, a ne moremo kupiti premoga, da bi grelj so, be, pa vseeno nisem jezen, kajti imam še vedno v živem spominu dogodke premogarja, ki se bori za potencialne pravice delavstva.

Tukajšnja radio-oddaja WTMJ ima vsako soboto zvečer program "Milwaukee speaks." V soboto so debatirali trije referenti, in sicer en Italijan, Hrvat in Grk.—Debatirali so o Trstu, Primorju, in grškem vprašanju. Italijan je govoril prvi in poudarjal, da je Trst italijanski, da ga je Italija vzel Avstriji in ne Jugoslaviji. Vendar pa je on za najslabši mir prej kot za vojno.

Drugi referent je bil Chas. Kovac, po narodnosti Hrvat. Mož ima v resnici velike zmožnosti in mu je naštel italijanske grehe in krivice, ki jih je naredila Italija nad Slovenci in Hrvati v zadnjih 30 letih. Omenil je žrtve Jugoslavije v borbi za svobodo in število prebivalcev na Primorskem in obmejnih krajih, kateri žele priti pod federalno ljudsko republiko Jugoslavijo.

Dr. Collier, po narodnosti Grk, je tudi dobro prednesel upravičene zahteve Grčije v zvezi z Dodekaneskim otoki. Poudaril je, da politika sile ali "power politics" brani malim narodom do njih pravic. Oglasilo se je z vprašanji več poslušalcev, med njimi Fr. Ermenc, Joe Zeman in celo Rado Staut je vprašal kaj pomeni beseda Trst, toda posredovalec je potlačil vprašanje kot indirektno. Oglasila se je tudi gospa Campbell. Vsi ti so govorili v prilog Jugoslavije. Torej rezultat je bil, da je Italijan pogorel in končal z besedami: "Peace at any price is better than war!"

Kaj pravite na to, vi, ki s svo-

jim pisanjem in natočenju ustvarjate demoralizacijo Jugoslavo? Ali vam je pri srcu kralj in tirani, ki tlačili narod? Vse drugo le Trsta in republike ne, tako ste proti Rusiji, ker je tisti branik med reakcijo, "er politics" in svobodo. Kje je preprosti ljudi, "plebe," nismo intelektualci, mo to lastnost, da ljubimo spoštujemo deželo, kjer je naša zibelka. Mi vsa smatramo za intelektualne luči, ki dajo veliko vročino od sebe, a malo svetlobe. Narod v domovini potrebuje več in moralne podpore. Bodi drug, tovariš, a nikar se ne čuj iz besede, ki ima zvečen!

Zadnji teden sem prejel pisma iz stare domovine, terih se vidi, da je tamkaj ljudstvo zelo energično na za gradbo nove, boljše domne. Z veseljem prenaša ne, pozablja na prestanto tero, samo da je zopet vno. Ali ni to dovolj globok raz ljudske volje? In kak veseli tistih paketov, ki smo poslali! Vse jim prav Torej darujmo, podpirajmo rod z navdušenjem in ne bavljanjem, kot to delajo teri.

Na koncu pa sporočam, bil na seji društva 234 s izvoljen za delegata za 12. no konvencijo John Ve Anton Ermenc pa za nam ka.

PISMO IZ KORITNIC
PRI KNEŽAKU NA
NOTRANSKEM

Verona, Pa. — Prejela pismo od moje svakinje in ritnic pri Knežaku na Notranskem, ki se v odločkih glasi: Draga Mary! — Sprejela najlepše pozdrave od nas. Danes smo dobili Tvoje pismo in se Ti prisrčno zahvaljujem za lepe vrstice. Mi smo zdravi, ker smo prestali strahu. Dne 23. febr. 1945 nas bombardirali z letali. li smo na vse kraje in na so bili ubiti, med temi Pava Ruškova Neža in Klemen Micka, ki je zapustila dva ka, Neža pa šest otrok. To je bilo mnogo ljudi ranjenih, več hiš porušenih ter po vanih.

Tistega dne so nas bombardirali. Ob 11. dop so metali zažigalne bombe, je padla na našo hišo, a užgala, druga pa na šupo, zgorela z vsem orodjem veko po zlomu Jugoslavije. Lahki začeli preganjati in odvedli daleč v Italijo v Bilo je mrz bolj kot v Tam smo bili 14 dni, nak se 22. aprila vrnila nazaj, smo dobili vse izpropano. Pa li smo veliko, nikdar nismo li na posteljah, vedno po liših in kotih.

V Koritnicah je zgorelo 500 ovc. Jaz sem bila ranjena, tako tudi Maks, hušje pa je to, ker nam strašna vojna vzela našega letnega sinčka. Nemci so vzeti tudi mojega mla, pa sem jih prosila, naj ga pa, ker je bil bolan in je bil no doma. Mnogo so jih ljali in mučili ter umorili.

Vsled vsega slabega je otrok zbolelo na jetiki, kaj bilo prave hrane. Dve leti jedl hrano brez soli. Vse smo nekako prebili vse tako da smo sedaj zdravi. Slovenijo pod Jugoslavijo, čim smo prej bili dolgi pod kruto mačeho Italijo.

Naš sin Maks je se pri kih. On je edini, ki nam stal, kajti trije naši sinovi mri. Poleg njega imamo hčerko Kristino. Albert čkov je tudi imel grozno. Njega so prijeli in ga razsekali in kose zmetali njo, da so jih kornaj nali, zadostuje za sedaj. Mnogo zdravov vsem!

Mary D.

Zadeva Draže Mihajloviča

(Nadaljevanje.)

POLOM ČETIRTE OFENZIVE

Narite za četrto ofenzivo proti partizanom v prvi četrti leta 1943 je sestavila v Rimu višja italijanska komanda in nemški poveljnik za jugovzhodni del Bosne in Hercegovino (Dokument št. 268): "S tem Vam naznanjam, da je danes general Giauzy premestil svojo komando v Dubrovnik na povelje VI. vojaškega korpusa. Poveljnik mesta Bileće ostane polkovnik Josef Falletti, s katerim lahko držite kontakt po načinu, kakor smo se dogovorili. Če imate nujne novice za sporočiti, prosim, pošljite jih naravnost po dr. Peroviću."

Ob tej priliki Vam pošiljam svoje iskrene prijateljske pozdrave. Tega istega majorja Bačoviča je odlikoval kralj Peter z redom Zvezde Karadžorđe na praporu četa Draže Mihajloviča (Dokument št. 538).

Medtem pa je kralj Peter v Londonu poročil svojo grško princezino in 12. maja 1944 je poslal generalu Mihajloviču naslednje poročilo (Dokument št. 644):

"V imenu kraljice in v svojem imenu Vam izražam svojo zahvalnost za položaj ministra jugoslovanske armade v domovini, Centralnem narodnem odboru, Cerkvu in mojemu junaškemu narodu za vaše čestitke ob priliki moje poroke. Bog vas blagoslovi in naj vam da moč, da vzdržite do končne zmage in osvoboditve!"

Ta poslanica je podpisana: "Peter II." in spodaj stoji naslednja pripomba: "Purić, strogo zaupno št. 189, 12. maja."

Purić je bil Petrov ministrijski predsednik. Še nikoli ni pojasnil, zakaj je ta zahvalna poslanica bila označena za "strogo zaupno". Ne vsebuje nikakih vojaških tajnosti, vsebuje pa eno politično tajnost. V maju 1944, tri mesece po izjavi britanskega premierja Churchilla pred britanskim parlamentom, da je angleška vlada zaključila podpirati osvobodilno vojsko maršala Tita, pa jugoslovanski kralj sili Mihajloviča, da "vzdrži do končne zmage" nad isto vojsko maršala Tita.

(Konec prihodnjic)

Tekmovanje delavcev tekstilne industrije v Jaršah

Tekstilni delavci tovarne platna v Jaršah so se vsi odzvali prvomajskemu tekmovalstvu. V tkalnici že delajo na dve izmeni in so dvignili produkcijo za 10 odstotkov. Delavke, ki bodo napravile največ in najlepše blago, bodo dobile na svoj stroj zastavico kot priznanje za delo. Tov. Zanoškar Vera je novinka, pa je že četrty teden obdržala na svojem stroju zastavico.

V predilnici so od januarja pa da 28. marca dvignila produkcijo za 13 odstotkov. Do januarja je v mokri predilnici obratovalo le 6 strojev, danes pa jih obračunje že enajst. K povišanju produkcije je pripomogel tov. Fajdiga, delovodja predilnice, ki je iz domače konoplje napravil potrebne surovine, da lahko zdaj izdelujejo iz njih gasilske cevi, ki prav nič ne zaostajajo za prejšnjimi, ki so jih izdelovali iz inozemske konoplje. V predilnici obratuje danes že 80 odstotkov strojev na dve izmeni.

V Avstriji groze stavke

Dunaj. — ONA — V zadnjih dneh je obiskalo predsednika Rennerja več delavskih delegacij, ki so grozile s stavkami, ako vlada ne bo skrbela za to, da dobe delavci boljše prehrano. Karl Wirth, politični svetnik predsednika Rennerja, mi je danes povedal, da se stavke množijo po vsej deželi, posebno pa po njenih vzhodnih predelih, to je, v ruski in angleški okupacijski zoni.

V razgovoru z dr. Altmannom, ministrom za gospodarstvo in elektrifikacijo pa sem izvedel, da je delavstvo v splošnem nezadovoljno s politiko vlade. Po njegovem mnenju je avstrijska vlada zagrešila največjo neumnost, ko je odklonila začasno skleniti gospodarsko pogodbo s Sovjetsko unijo, ki bi mogla dobavljati mnogo neobhodno potrebnih surovin. Rusija bi seveda zahtevala, da se Avstrija veže za daljšo dobo, toda to je veljalo tudi za druge dežele, kot Madžarsko, Jugoslavijo, Rumunijo in Bolgarijo, ki uživajo velike ugodnosti radi svojih pogodb s Sovjetsko unijo.

Avstrija je tudi nesposobna skleniti s svojimi sosedi trgovske pogodbe, ker ji balkanske dežele ne zaupajo, da je zares prelomila s fašizmom, je poudaril.

SLOVENSKO-ITALIJANSKA DELEGACIJA V PARIZU

Pariz. — ONA. — Iz Julijske Krajine in Trsta je prispela v Pariz delegacija, v kateri se nahajata slovenski duhovnik in italijanski advokat. Delegacija je prišla zahtevati, da se priključi te kraje Jugoslaviji in upa, da bo sprejeta pred ministrskim svetom dne 15. junija, ko se bodo seje nadaljevale. Rev. Anton Piščanec in signor Pogassi sta v prilogi Overseas News Agency objavila cilje svoje delegacije in poudarila, da govorita v imenu svojih sodelavcev iz spornega ozemlja. Rev. Piščanec je povedal, da je v delegaciji skupaj z njim tudi rev. Božo Milanović, Hrvat, ter da sta oba prekoračila prepoved tržaškega škofa Santina, ki je vsem duhovnikom prepovedal vsako delovanje v prid Jugoslaviji. Prepovedano jima je bilo celo zapustiti Trst in se podati v Pariz.

Rev. Piščanec je predstavnik Prosvetne zveze, slovenske kulturne organizacije na Primorskem. Dejal je, da je verska svoboda pod upravo jugoslovanske vlade zagotovljena, ter da je maršal Tito podaril 3.000.000 lir za vzdrževanje seminarja v Julijski Krajini.

Trst, Istra in Julijska Krajina morejo živeti v blagostanju le, dokler so spojeni z jugoslovanskim narodom.

Tudi prosvetni odsek sindikalne podružnice tekmuje. Podružnica je priredila dramo "Hlapeci", ki jo je ponovila v Mengšu. Prihodno nedeljo bodo otvorili knjižnico. Za 1. maj bo podružnica razvila sindikalni prapor. Bladina je do danes napravila že 4000 prostovoljnih delovnih ur. Pri tem je mladina iz predilnice delala 2421 ur, iz tkalnice 1379 ur, 4 vajenci pa so sami napravili 200 delovnih ur.

Vesti iz nove, prerrojene Slovenije in Jugoslavije

Vloga in naloga ljudskih sodišč

Ljubljana. Dve sodni razpravi sta v zadnjem času vzbudili pozornost v širši javnosti: razprava proti bivši upravi DASP-a in razprava proti skupini belogardističnih priganjačev na Vrhniki. Odmevi, ki sta ga obe razpravi izvali v najširših krogih, je dokaz, da se ljudske množice živo zanimajo za poslovanje naših ljudskih sodišč, zavedajo se, da predstavljajo eno izmed važnih pridobitev narodno osvobodilne borbe.

Naša ljudska sodišča so mlada ustanova. Poslovati so začela šele pred dobrim pol letom. Zato se morajo boriti še z različnimi težavami, ter se še na podlagi izkušenj postopno oblikujejo. Nič čudnega ni, če se zaradi tega dogajajo še napake, ki

upravičeno izzivajo kritiko. Ne le pravilno, marveč nujno potrebno je, da se vsi nedostatk, ki se opažajo, javno pribeležijo, kajti le tako bomo ob sodelovanju najširših ljudskih množic ustvarili resnično ljudsko sodstvo, ki bo odgovarjalo času.

Glavne težave, s katerimi se morajo boriti naša ljudska sodišča so pomanjkanje izvežbanega kadra, tako v pogledu šolanih juristov kakor glede ljudskih sodnikov; škodljiv formalizem, izvirajoč iz starega birokratskega protiljudskega sistema; še nezadostna ljudska zakonodaja, ter premala povezanost z množičnimi organizacijami. Še vedno se v marsikaterem pogledu običujeta stari način poslovanja iz dobe protiljudskih režimov in na podlagi zastarelih protiljudskih zakonov. Priznati pa moramo, da se je v tem pogledu že marsikaj izboljšalo, ter da postajajo naša ljudska sodišča v skladu z ljudsko oblastjo vedno bolj orodje ljudske volje ter si prizadevajo, da poslujejo točno, hitro in v korist ljudstva.

Ker imamo še malo pisanih ljudskih zakonov, jã tem bolj važno, kako se naša ljudska sodišča uveljavljajo. Pravna zakonodaja in na njej aloneče sodstvo mora biti veren odraz novih družbenih odnosov. Večina sodnih juristov in ljudskih sodnikov se tega zaveda, dogajajo pa se še tu in tam primeri, ko se posamezniki ne morejo otresti stare miselnosti, izvirajoče iz dobe, ko je neznatna manjšina smatrala sodstvo za sredstvo, s katerim lahko uveljavi svoje oblast nad ljudstvom, ko je bilo sodstvo, pri katerem ljudstvo ni sodelovalo, vseskozi protiljudsko.

Danes, ko je prevzelo ljudstvo vso oblast v svoje roke, ima tudi sodstvo drugačno funkcijo. V našem novem, demokratičnem družbenem ustroju mora biti sodstvo temeljna zaščita ljudskih koristi. Sodišča so in morajo biti orodje v rokah ljudstva za udrditev ljudske oblasti in za obrambo pridobitev narodno osvobodilne borbe. Naši ljudski sodniki se morajo vselej zavedati, da so sodišča pri izrekanju sodbe sleer popolnoma neodvisna, da pa so po svoji funkciji le del ljudske oblasti.

Poslovanje naših ljudskih sodišč je poleg pravne zaštite tudi ogromnega vzgojnega pomena. Njihovo delo zasledujejo najširše ljudske množice, kar se očituje po udeležbi pri vseh važnejših razpravah. Na ta način se pri ljudskih množicah vzgaja nov pravni čut, temelječ na osnovah ljudske demokracije. V tem pogledu je delo ljudskih sodišč izredne važnosti. S pravičnimi sodbami dokumentirajo, na kakšni stopnji, s kakšnimi sredstvi in v kakšnih oblikah se razvija borba ljudskih množic za ostanke fašizma. Take sodbe kažejo, v kakšni meri so ljudska sodišča uspešno orodje ljudskih množic. Prav s takimi razsodbami se najbolj očitno pokaže, kdo so oni, ki kršijo naše ljudske zakone in za kakšnimi političnimi gesli skrivajo svoje zločine in svoje protiljudsko koristoljublje.

Mnogokrat se ljudem prav na sodišču odpirajo oči. Pred ljudskimi sodiščem smo doživeli že mnogo primerov, da so ljudje po izrečni sodbi z docela drugačnim prepričanjem in gledanjem odhajali domov, kakor pa so prišli na razpravo. Mnogokrat je bilo slišati kritike, češ, po nedolžnem preganjanju tega našega dobronika. Ko pa so sledili razpravi in naposled slišali sodbo, so se prepričali, da je tisti "dobrotnik" in "nedolžni človek" v resnici prevečen špekulant, ali izrazit reakcionarni tip, ki so mu ljudske koristi, karisti skupnosti, deveta briga, da je mislil vedno le na svoj profit in hlinil "ljubezen do ljudstva," da bi ga pognal v glad in bedo ter ga še nadalje izmoževal in si kopičil bogastvo iz ljudskih žuljev.

Sodne razprave pred ljudskimi

mi sodišči niso zgolj suhoparna dejanja pravne zaštite, marveč so živa slika procesa, ki se razvija v naši družbi, v njenih ekonomskih temeljih. Na njih se lahko vsakdo prepriča, kako delajo neprijatelji ljudske oblasti, kakšnega načina borbe se poslužujejo, da bi ji škodovali. Na sodnih razpravah se široke množice najlažje prepričajo o potrebi organizirane borbe in nauče razlikovanja med prijateljem in sovražnikom ljudstva.

Spričo tega pa je nujno potrebno, da se odločno napravi konec praksi, ki jo je opaziti v zadnjem času, da se na razprave natepe vna lahta obtoženih in njihovi politični somišljeniki, ki plaskajo obtožencem in njihovim advokatom in skušajo celo sodno dvorano zlorabljati za propagandno reakcije. Taki poskusi se morajo v kati zadušiti in take izjavae je treba na licu mesta poučiti, da ljudska sodišča niso več organi za zaščito privilegijev posameznikov. Prav zaradi tega je potreben še tesnejši stik naših ljudskih sodišč s ljudskimi množicami na eni strani in na drugi strani je treba, da se ljudske množice seznanjajo z novo ljudsko zakonodajo, s čemer se bo najhitreje oblikoval pravičen ljudski pravni čut, obenem pa tudi zavest moči naše ljudske oblasti in ljudske države. Tesna povezanost ljudskih sodišč z ljudskimi množicami, s njihovimi organizacijami je istočasno najboljša jamstvo pravičnega ljudskega sodstva. (S. P.)

In spet je prisipihal vlak na sela pri Otovcu . . .

Obnova belokranjske železnice proge je v polnem razmahu. Januarja je pripeljal vlak do Semeča, 2. marca pa že na Sela pri Otovcu. Ljudstvo je sprejelo prvi vlak, ki je po letu 1943 spet pripeljal na Sela, z nepopisljnim navdušenjem. O spremenu prvega vlaka nam je poslal Janez Orešnik, načelnik pionirjev 4. razreda osnovne šole daljše poročilo. V njem nam piše:

"Napisal sem nekaj besed o spremenu prvega vlaka na Sela, da bodo ljudje drugod izvedeli, kako napreduje gospodarska obnova Bele Krajine. Zdaj, ko je konec vojne, popravljajo povsod železničarji porušene železnice. Tudi belokranjsko progo so že precej obnovili. V januarju 1946 je spjel vlak do železniške postaje Semeč, a 2. marca pa je prisipihal do Sela pri Otovcu. Ljudje iz okolice Sela in Crnomlja so šli pozdraviti prvi vlak. Tudi mi šolarji smo se zbrali in v lepem sončnem pomladanskem dnevu odšli na Sela. Med potjo smo videli veliki otovski most, ki ga delavci zdaj pridno popravljajo.

Z zelenjem in zastavicami smo prišli na postajo Sela, kjer je že bilo zbranih mnogo ljudi. Postaja je bila okrašana s cvetjem in zelenjem ter zastavami. Med vzlikanjem in mahanjem je prisipihal vlak. Bili smo ga neizrecno veseli. Ko so pozdravili prvi vlak predstavniki ljudske oblasti, sem tudi jaz v imenu najmlajših Belokranjcev spregovoril nekaj besed. Načelnik sekcije za vzdrževanje proge tov. inž. Bufo nam je najmlajšim dovolil, da se smemo peljati z vlakom v Semeč in nazaj. Povabilo smo navdušeno sprejeli. Takoj smo se skobacali v vlak in se med vriskanjem odpeljali v Semeč, kjer smo ostali eno uro. Potem smo se odpeljali nazaj na Sela. Da imamo že obnovljeno polovico belokranjske proge, se moramo zahvaliti našim pridnim delavcem in železničarjem, ki so v hudi zimi delali in obnavljali progo."

Prva kmetijska zadruga za obdelovanje polja v kruševskem okrožju

Veleposestniku v Ražnu so pri agrarni reformi odvzeli 126 ha, ki temu pride še 200 ha zemlje, ki so jo prebivalci okoliških vasi obdelovali kot dnevničarji in so jo sedaj dobili v svojo last. Sedaj so ustanovili svojo zadrugo, v katero se je vpisalo 29 članov, od tega jih je 20 iz vasi Čubura in Ražna, 6 iz Boslona in trije iz Varoši. Novo ustanovljena zadruga ima 96 ha. Zadrugniki so pričeli z delom na polju.

"Tag day" ali kampanja za zbiranje prispevkov za jugoslovanski relif v New Yorku je 18. maja otvoril bivši guverner in bivši načelnik UNRRA Lehman z govorom pred vzhodno zgradnico. Bil je prvi "customer" in od filmske igralkice Jinx Falkenberg je prvi prejel znak "I Gave", od Kordije Milosicve (v hrvaški narodni noši) pa šopek rožmarina in garofole.

MRTVA SRCA

Povest

SPISAL DR. IVAN TAVČAR

(Nadaljevanje)

Naš prijatelj dospe do razpotja. Cesta pelje dalje ob vodi, stranska pot pa se odcepi navpik v goro. Velika lesena roka z napisom: "Na Nižavo", je govorila jasno, da se po tej poti dospe tudi na Višavo, o kateri je naš znanec vedel, da je Nižavi sosed. Po poti navpik se odpravi torej. Sedaj stopi šele v gozd, ob katerega robu je hodil poprej. Sam ni vedel, kako se mu je vsiljevala treznost v dušo. Nehote se zamislil v preteklo svoje življenje in spomni se tudi ukaza, ki ga je privabil v kraje domovinske, a njemu do sedaj neznane. Od juga je vlekle sapa tedaj in vrhovi v gozdu so šumeli, kakor bi sami sebi pripovedovali nekaj skrivnostnega.

"Kaj šume, kaj si pripovedujejo?" se vpraša naš potnik samega sebe. "Mislim, da je čas in da sem na pravem mestu."

Ravno tik pota razprostrata široke svoje veje star kostanj, ki je rastle pod njim mehko mahovje, mehko in k počitku vabeče. Tu sem sede, podbre glavo in zre v zeleni gozd. Jesenska čebelica brenči okrog njega in sedaj pa sedaj pada nanj rumen list. Ali vse to ga ne moti. Takoj privleče na dan zavitek listin, odveže rdeč trak, ki so bile prevezane z njim, ter prične brati.

Jesenska čebelica ga brenči obletava in rumeno listje pada nanj—ali on bere in bere.

Drugo poglavje

Ljubezen te je pogubila,
Mladost zamorila cvet
stariš.

Sin moj! Obljuboval sem ti večkrat, da tedaj, ko počivajo moje kosti v zemlji, in sem jaz, trudi potnik tega življenja, vzel od tebe za vselej slovo, da se ti bo tedaj odkrilo, kar je ležalo temno in težko nad menoj! Ležalo ves čas, kar sva ga skupaj preživela! Ali moja želja je bila, da se ti to vse odkrije v krajih, ki so me gledali otroka, življenja radostnega.

Sin moj, ko to bereš, vrše nad teboj stari kostanj, ki se jih je veselil tvoj oče v mladosti, ko so tudi vršili nad njim, od sape premikovani. In letal sem med njimi, pulli stari mah od debel ter sesal v se divno življenje, ki klije v teh večnih gozdi. In kako sem živel! Kaj sem se menil sveta tam zunaj! Na mehkih tratinah sem polegal in gledal skozi vejevje do jasnega neba. Ali sem pa hitel po stezah, štel svoje znanice, stare kostanje, in bil radosten, da sem živel v njih sredi.

Vse se ti odkrije! Kadar prideš po beli cesti nazgor, do vrha, tedaj se ti odpre kostanjev gozd in ravnina se razprostira pred radostnim tvojim pogledom. V tej ravnini opaziš takoj malo kmečko vas z belimi kočami, v ozadju pa mesto—Lukovec. Ravno pod nogo ti leži bolj gospodsko poslopje. To je Višava. Ni graščina. Podobno je prostorni pristavi. Tam dolaj skoraj pri vasi pa je še drugo gospodsko poslopje. Graščina je skoraj. In to je Nižava!

Bogomir, tu se je rodil tvoj oče. Tedaj je bil gospodar na Nižavi in tudi na Višavi Gregor Lesovej—oče moj. Osoren mož, čuden mož. Posestnik več hiš v Lukovcu si je bil pridobil s srečno vinko in drugo kupčijo za svoje razmere velikansko premoženje. Iz malo olikane ro-

dovine je bil sam takisto v sredi med kmečkim veljakom in olikanim meščanom. Na svetu je ljubil dve reči—denar in pa svojega Ernesta. Le ta je bil sin njegove sestre. V siromaštvu je bila umrla nekje tam doli na Hrvaškem in zapustila tega otroka. Po to siroto je šel moj oče ter jo pripeljal domov na Nižavo. Ravno isti čas mu je bila žena—moja mati—umrla. Ali to ga ni prehuo zadelo. Čudno pa je bilo, kako je ljubil sina svoje sestre! Mene je pušcal letati ves božji dan po kostanjevih gozdih in če sem bil bolan, malokdaj je prišel k postelji. Ernesta pa je nosil na rokah, mu gladih mehke lase ter ga imel vedno na svoji strani. In tako je ostalo do tedaj, ko sva z Ernestom dorastla in prišla v šolo, na gimnazijo v Lukovec.

Kar je pisal, je pisal le Ernestu in po meni je samo povpraševal. Pri takih razmerah ni bilo čuda, ako mi je proti očetu okamenelo srce. Bil sem tihega, podanega značaja. Pa saj je bil ta Ernest človek, ki ga je moral vsakdo rad imeti. Prečudne moške krasote, je imel tudi zmognost priljubiti in prisladkati se v srce, da malo kdo tako.

Prišla je Gregorju Lesoveju nekdanja zadnja ura. In tedaj sva stala z Ernestom pri postelji njegovi. Tega je prijel za roko in jemal slovo od njega. Ali mene, sin moj, mene je komaj videl! Milo se mi je storilo in sklonil sem se pri znižju njegovega ležišča ter pričel glasno plakati. Počasi se je vzdignil bolnik.

"Vidi!" je dejal. "Ubožec!"

Tako mi je govoril oče na smrtni postelji.

"Ubožec! Zakaj tudi ti nisi tak, kakor je moj Ernest!"

In ko sem le plakal, je še pristavil: "Nikar ne jokaj! Saj sem mislil na te v svojem testamentu!"

Še je govoril z Ernestom, potem je pa umrl—in name je mislil v svojem testamentu!

Gregor Lesovej je umrl, in ko so odpečatili oporoko njegovo—je bil Ernest gospodar bogate Nižave z njivami, vinogradi in hišami v Lukovcu. Jaz sem dobil Višavo in vse prekrasne gozdove starega kostanja okrog in okrog nje. Prišel sem takoj čediti svojo posest, prodal sem nekaj lesa, nekaj vina. Kmalu sem si bil v srečnih spekulacijah namnožil svoje imetje. Ernest pa je bil največji gospod. Jezdaril je konje in se vozil v kočijah, igral s kvartami in živel je sploh lahkomišlino. Včasih je prišel k meni na Višavo, ali sem pa jaz šel doli na Nižavo. Pila sva vino in se rada imela. Kazal mi je svoje konje, vozove in drugo ropotijo, vlekel me tudi v Lukovec, in ondaj sva hodila od hiše do hiše. Ernest se je sladkal okrog mladih deklet, jaz pa sem tičal pri materah, pil z njimi kavo in govoril resne reči. Saj je moralo tako biti pri tem mlademu človeku, ki je pil življenje z radostnimi požirki. Nekdanja sva šla peš iz Lukovca domov proti Višavi. Pri nekem sorodniku—Sodarju (morda še prideš z njim v dotiko) sva bila, in Ernest je bil ukazal prinesiti francoskega vina. In ko sva šla proti domu, so ga bile omamile vinske moči. In tedaj je bilo, da sem mu dejal: "Ernest, jaz se bom ženil!"

"Ženil!"

(Dalje prihodnjiti)

K. GORNIK-DOLINSKI

PISMO PRIJATELJU V TUJINI

(Nadaljevanje)

Okupatorji pa so zlasti medtem, sicer pa skozi vso vojno požigali, ropali, razbijali, pobijali. Blokad celih mest, celih mestnih okrajev, trgov in vasi so se vršile nenehno. Tovorni avtomobili so švigali po cele dneve, na njih pa so bili natrpani prebivalci brez ozira na spol, starost in zaposlitev. Čim so na avto natrpali prebivalce hiše, so hišo zažgali, živina je pa žalostno mukala v gorečih hlevih. Velikokrat so pa taki polni avtomobili zavozili na samotni kraj; par strašnih krikov, rafal iz strojnice, grobna tišina—in prazen avto je zopet drvel po nove žrtve. Nočne racije so bile najstrašnejše. Kdor se je poslavljaj, nikdar ni vedel, ali se poslavlja le začasno, ali za vedno; vedel je, da odhaja v negotovost, v temo, ni pa vedel, kam. Vojakstvu je bilo na pristo voljo dano, kje in koga odstraniti. Če kdo vsiljivcem ni takoj na stečaj odprl vseh vrat od ahramb, ali jim ni namerjal v nenasične želodce dovoljnih količin jedade in pijače, se je znašel v avtomobilu. Večkrat pa je bil vojakstvu tudi izdan nalog, da se mora toliko in toliko ljudi zbrati.

Kot so nekdanj po amfiteatru zahtevali kruha in iger, tako so med vojno zahtevali "komunistov in banditov"; če sfanatizirana fašistična družba ni dobila tega "kruha", ni bila sita. Pri običajnih blokadah so nabrane

la in obsojala, bodisi na ustrelitev, ali večletne ječe.

Ljubljana in nekatera druga mesta so postala velika, skupna taborišča. Sovražnik jih je obdal z bodečo žico in s sistemom betonskih bunkerjev. Iz teh mest se prebivalstvo ni smelo oddaljiti. Med temi žičnimi ograjami je živelo, stradalo, trpelo, prelivalo kri, se mučilo po zaporih—istočasno pa zbiralo vse, kar se je v teh taboriščih našlo primernega za partizane in to odpošiljalo po svojih "kanalih" borem za svobodo. Prebivalstvo samo ni imelo dovolj hrane in kljub temu se je hrana odpošiljala v gore; isto je bilo z obleko, obutvijo, perilom, denarnimi sredstvi, sanitetnim materialom in ostalim. Intendantje vseh mogočih odborov so imeli posla čez glavo. Od 1. 1942 dalje so bile okrog Ljubljane stalne prakse s partizanskimi enotami, italijanska artilerija pa je iz ljubljanskega gradu stalno pošiljala hrabrim borem za svobodo svoje neprijazne pozdrave v obliki granat in šrapnelov.

Na osvobojenem ozemlju se je oživitvorila novoprihajajoča doba, izvajati se je začela oblast slovenskega ljudstva, razpisane so bile prve svobodne volitve v vse ljudske odbore. Nastopila je druga perioda, ki se je pričela s kapitulacijo Italije in je trajala do velike nem-

ške oktobrske odnosno novembrske ofenzive.

Da Nemčija ni partizanskih odredov napadla takoj pri njenem prihodu v Ljubljano, sta bila dva razloga: nemška stiska, ki se je radi italijanske kapitulacije trenutno pojavila v vsem evropskem prostoru in nemška zavest, da narodno osvobodilno gibanje predstavlja močne, povezane in odporne civilne in vojaške formacije, ki se jih ne sme podcenjevati.

Najvišjo politično manifestacijo v tem času predstavlja prvo zasedanje AVNOJa v Bihacu 1. 1942. Kočevski zbor odposlancev slovenskega naroda, ki se je vršil v Kočevju od 1. do 3. oktobra 1943. To je bil v zgodovini Slovencev prvi zbor res svobodno izbranih delegatov. Temu zborovanju je sledilo drugo zasedanje AVNOJa v mesecu novembru 1943 v Jajcu, zborovanje v Črnomlju dne 19. in 20. februarja 1944, svečana seja SNOsa dne 5. maja 1945 v Ajdovščini in—svoboda.

To so sami mejniki, neomajni in neporučljivi temeljni kameni nove zgradbe, nove Titove Jugoslavije, nove Kidrič-Kardeljeve Slovenije. Vse, kar je nato sledilo in kar se sedaj dogaja, in se bo še vršilo v bodoče, vse to so le logične posledice predeničnih vzrokov.

Pri vsakem od teh temeljnih kamnov se moramo nekoliko, vsaj bežno pomuditi, da bomo pravilno mogli vrednotiti sedanje naše razmere.

K prvemu zasedanju AVNOJa v Bihacu 1. 1942. Tovariš maršal Tito je v svojem referatu na drugem zasedanju dejal tele besede:

"Razvoj partizanskih odredov narodno osvobodilne vojske in narodno osvobodilnih odborov, razvoj celokupnega narodno osvobodilnega boja, je nujno zahteval postavitev enotnega političnega narodnega organa, ki bi bil centralni organ in ki bi združeval vse že obstoječe in organiziral nove narodno osvobodilne odbore.

"Sklicana je bila zgodovinska skupščina protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije v Bihacu. Na tej skupščini so bili sprejeti veliki in važni sklepi. Postavljen je bil, prvič po okupaciji naše domovine, centralni politični organ, sestavljen iz predstavnikov vseh narodov Jugoslavije. Prvič se je sestavilo tako narodno predstavništvo, ki je izšlo iz ljudstva in to v najtežjih urah njegove zgodovine in pred katerim je vrhovni štab lahko položil račune za svoje dotedanje delo. Vzpostavitev protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije je bil eden najvažnejših uspehov naše dotakratne narodno osvobodilne borbe. Zgrajeni so bili temelji, na katerih se je začela graditi nova, pravičnejša ureditev v vseh deželah Jugoslavije, postavljeni temelji, na katerih se gradi resnično bratstvo in enakopravnost vseh narodov Jugoslavije, temelji resnične ljudske oblasti.

"Z vzpostavitvijo Zemaljskega antifašističnega sveta Hrvatske, še pred tem z ustanovitvijo Osvobodilne fronte slovenskega naroda in njenega izvršnega odbora, so se začela v praksi izvajati načela o enakopravnosti narodov Jugoslavije, začele so se uresničevati tisočletne težnje posameznih narodov, da si vladajo sami."

Tako tovariš Tito o prvem zasedanju AVNOJa v Bihacu. Kočevski zbor se je vršil od 1. do 3. oktobra 1943. Tu je IOOF predložil svobodno izbranim zastopnikom račun o preteklem delu in podal načrte za bodočnost. Najvažnejše dejstvo, ki se je izvršilo na tem zboru, je osnovanje demokratične narodne oblasti na slovenskih tleh, katero je zbor uzakonil in katera je bila pozneje uzakonjena za celo državo z zgodovinskimi sklepi drugega zasedanja AVNOJa.

Kočevskega zbora se je udeležilo 572 izvoljenih poslancev, ki jih je ljudstvo volilo v času med 20. in 25. septembrom in 78 drugih delegatov. Zgodovinski pomen tega zbora za slovenski narod je v tem, da je bil ta zbor v slovenski narodni zgodovini prvi res demokratično izvoljeni zbor, ki je izrazil enodusno voljo slovenskega naroda, da prenese vse napore in vse žrtve v borbi za osvoboditev in za srečo bodočih slovenskih množic.

Zbor je zahteval neizprosno borbo proti okupatorju do končne zmage in je zato obsodil modro in belo gardo z zahtevo, naj ju slovenski narod iztrebi. Vsi zastopniki so izrazili pripravljenost, podpreti narodno osvobodilno vojsko z vsemi razpoložljivimi silami, izrazili so vdanost slovenskih množic tovarišu Titu in se izrekli za novo, demokratično, na narodni enakopravnosti zgrajeno Jugoslavijo.

Zbor je proglasil samo OFSN za slovensko narodno osvobodilno gibanje in ugotovil ter določil, da se je OFSN razvila v slovensko ljudsko oblast. Delegati so določili, da so in da bodo terenski in ostali odbori OF osnovni organi ljudske oblasti, da je plenum OFSN s svojim 10 vrhovno vodstvo OFSN. Edini zakoniti predstavnik slovenskega naroda na slovenskem ozemlju je OFSN, čigar plenum izvršuje v okvirju Jugoslavije in splošnih sklepov AVNOJa kot njenega predstavništva zakonodajno in izvršno oblast slovenskega naroda s pravico, postavljati vse potrebne organe ljudske oblasti slovenskega naroda.

Zaradi obrambe domovine pred nemškim fašizmom je zbor sklenil mobilizirati vse ljudske sile slovenskega naroda in vsa gmotna sredstva. Naglasil je, da nima begunska londonska vlada nobenih pravic več, govoriti v imenu slovenskega in drugih jugoslovanov narodov. Glede generala Leo Rupnika je ugotovil, da je ta narodni izdajalec. Zbor je dalje ugotovil upravičeno zahtevo, naj že enkrat nastopi druga fronta na zapadu, ki naj pomaga skrajšati vojno in omejit žrtve narodov. Končno se je izjavil za priključitev vsega Primorja in beneške Slovenije k združenju Sloveniji.

(Se nadaljuje.)

Razni mali oglasi

COUPLE—White; cook, usual housework, occasional outside work; occupy 2 rooms; private bath; only adults in family; West suburb; good transportation; refs. Hinsdale 991 Sunday, Har. 4010 week days.

GIRL TO TAKE COMPLETE CHARGE OF TWO CHILDREN Own room & bath. Radio Stay. Top salary. FOREST 6028

COOK and GENERAL HOUSEWORK Adults. Permanent position. Good home, pleasant surroundings Top wages BUCK 3236

COOK \$40.00 a week. Experienced. References required. No other duties. Other help employed. Own room. Every Thursday off. Near North side. Phone: Superior 3722.

ALI GLEDATE ZA DOBRO PLAČO IN STABILNOST? Telefon kompanija ima nekaj takih prilik

HIŠNICE (JANITRESSES)

Takoj od začetka plača 72 1/2 na uro, po treh mesecih 77 1/2 na uro in po šestih mesecih po 82 1/2 na uro

ŽENSKA ZA ČIŠČENJE V VSEH DELIH MESTA Delovne ure od 5:30 pop. do 12 ure ponoči.

Oglasite se pri ILLINOIS BELL TELEPHONE COMPANY v upošlevalnem uradu za ženske v pristilju

309 W. WASHINGTON ST.

Razni mali oglasi

CAPABLE RELIABLE GENERAL MAID

Other help Good wages Own room and bath South Side LAKEVIEW 6754

WOMAN

for general housework in a lovely suburban home. Own private room and bath \$30.00 weekly

Phone—STATE 7065

NURSE

TO TAKE CARE OF INFANT 2 weeks service. Stay South Side Apt. Hotel FAIRFAX 0200 Apartment 201

PANTRY WOMEN

Experienced Good salary Small hotel dining room BITTERSWEET 2300 Dining Room

GENERAL MAIDS AND COOK

2 in family. No laundry Exclusive living quarters and location Call FRANKLIN 0500 MISS PARSONS

AUTO WRECKERS

Must be able to use acetylene cutting torch Apply

ILLINOIS AUTO PARTS CO. 1819-23 S. State Street

COUPLE—WHITE

Cook - Usual housework. Occasional outside work. Occupy two rooms. Private bath. Adults only in family. West suburb. Good transportation. Reference. Hinsdale 991 Sundays, Harrison 4010 weekdays.

Process Operators

For Coal Tar Chemical and Roofing Plant

Good Starting Rates Excellent Opportunity for Promotion

The Barret Division (Allied Chemical & Dye Corp.)

2800 SO. SACRAMENTO *****

Razni mali oglasi

OPERATORS—Experienced; to make better dresses and blouses; new Singer machines; excellent conditions in daylight factory; steady employment with very good pay; call for transportation permit Apply Fred A. Block, Inc., 265, Merchandise Mart.

BOYS OR YOUNG MEN For iceing donuts & biscuits similar work. No experience necessary. Apply

RYTINA BAKING CO. 4629 S. Hermitage - YAR

GIRLS & WOMEN Experienced Cable Winders Steady jobs Excellent working conditions

PIONEER COIN MACHINE CO. 2634 N. Laramie

GENERAL HOUSEWORK AND COOKING Experienced. Own room and bath. No windows, no laundry. Phone

SUNNYSIDE 5604

AUTO WRECKERS Must be able to use acetylene cutting torch Apply

ILLINOIS AUTO PARTS CO. 1819-23 So. State St.

EXPERIENCED Polishers and Buffers For

Light Aluminum Castings Day or Piece Rate

PROFESSIONAL MFG. CO. 1322 W. Monroe St.

SOLDERER ASSEMBLERS

Immediate openings Permanent Apply

Lion Mfg. Corp. 2640 W. BELMONT AVE. (Use Washtenaw Ave. entrance)

V Prosveti so dnevno vse in delavski vest. Ali citate vsak dan?
